

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

БТ
185/2024

бр. 021-01-726/2024-02 датум: 1.4.2024.

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
мандатар за састав Владе Милош Вучевић

11000 БЕОГРАД
Немањина бр. 11

Поштовани господине Вучевићу,

Најпре користим прилику да Вам честитам што Вам је поверен мандат за састав Владе од стране Председника Републике Србије. Пред Владом чији сте мандатар се налазе бројни изазови на које треба наћи адекватан одговор, а међу којима је и континуирано унапређење поштовања равноправности и људских права, укључујући и права на родну равноправност.

С тим у вези, полазећи од законом прописане надлежности, желим да истакнем да је наша земља протеклих година учинила значајне кораке на плану повећања учешћа жена у политичком и јавном животу, разумевајући да је уравнотежено учешће мушкараца и жена у одлучивању један од приоритета за свеукупан развој друштва, обезбеђивање праведније расподеле утицаја, коришћење капацитета и потенцијала свих његових чланова и обезбеђење одрживог развоја. Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, као и остваривање једнаке користи од резултата рада.

Према подацима публикације *Мапа Жене у политици: 2023*¹, коју су израдиле Интерпарламентарна унија (ИПУ) и UN Women, жене су недовољно заступљене на свим нивоима доношења одлука широм света због чега је постизање родног паритета у политичком животу далеко. Жене се налазе на позицијама шефова држава и/или влада у само 36 земаља и чине 26,5% посланика. На глобалном нивоу, мање од једног од четири министра у кабинетима су жене (22,8%), док су доминантне у областима политике људских права, родне равноправности и социјалне заштите. Србија се налази на 39. месту са 36% заступљености жена, односно девет жена на местима министарки у односу на постојећих 25 ресора, а по броју жена у парламенту, Србија се налази на 47. месту са 34,8% заступљености жена, односно учешћем од 87 жена на 250 посланичких места.

Обавеза да се женама обезбеди равноправни приступ и пуно учешће у структурама моћи и одлучивања, регулисана је и Пекиншком декларацијом и Платформом за акцију из 1995. године, у којима се наводи да је оснажење и унапређење друштвеног, економског и политичког статуса жена од основне важности за постизање одговорне и транспарентне власти, те да низак проценат жена у органима одлучивања на различитим нивоима одржава структуралне баријере. Према Универзалној декларацији о људским правима, свако има право да учествује

¹ *Women in politics: 2023*, Inter-Parliamentary Union (IPU) and UN Women, 2023, доступно на: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-03/Women-in-politics-2023-en.pdf>

у влади своје земље, а без активног учешћа жена и укључивања женске перспективе у све нивое одлучивања не могу се постићи циљеви равноправности, развоја и мира².

Према оцени Уједињених нација, Република Србија је наставила спор али стабилан прогрес у погледу побољшања заступљености жена у политичком и јавном животу, када је у питању Влада и Народна скупштина. Влада формирана 26. октобра 2022. године, имала је 28 министарстава, од којих су девет водиле жене (32%), што је мање у односу на Владу која је претходила наведеној, у којој су жене биле на челу 10 министарстава (43%).³

Као што Вам је познато у складу са Законом о забрани дискриминације⁴ Повереник прати стање у области заштите равноправности о чему подноси и извештај Народној скупштини. Такође, Повереник је овлашћен да упућује препоруке мера органима јавне власти и другим лицима за остваривање равноправности и заштите од дискриминације.

Сагледавајући стање у области заштите равноправности Повереник је у свом Редовном годишњем извештају за 2023. годину упутио низ општих препорука за унапређивање равноправности и сузбијање дискриминације. Једна од ових препорука је била и да је потребно да Влада успостави додатне механизме и подстицаје за веће учешће, активност и видљивост жена у политичком животу.⁵ У извештају Канцеларије за демократске институције и људска права (ОДИХР) од 28. фебруара 2024. године, препоруком бр. 14 је указано на потребу да се успоставе додатни механизми и подстицаји како би се политичке странке мотивисале да промовишу учешће жена у политичком животу, повећају њихову видљивост током изборних кампања и унапреде њихову улогу у политици.⁶

С тим у вези, поверавање одговарајућег броја ресора женама није само пуко испуњавање квоте у политичком животу или такмичење за престиж, него најбитнији предуслов за одржив и уравнотежен развој читавог друштва. Достигнућа и капацитети које је велики број жена показао кроз резултате свог рада, одговорно обављајући бројне послове у различитим областима, препоручују их и за обављање послова највиших представника извршне власти у нашој земљи, од чега се може очекивати корист за све друштвене групе, праведнија расподела утицаја у друштву и унапређење различитих друштвених аспеката нарочито у областима оптерећеним родним стереотипима.

Желим да напоменем да у складу са законом, уравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног од полова између 40-50% у односу на други пол, а осетно неуравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног пола нижа од 40% у односу на други пол, осим ако из посебног закона не произлази другачије.⁷

Поверовањем већег броја ресора мање заступљеном полу, поред стратешког опредељења Републике Србије и поступања по датим препорукама, показате Вашу приврженост остваривању родне равноправности у области политичког деловања и јавних послова.

С тим у вези, верујем да ћете искористити сва своја овлашћења приликом формирања будуће Владе у циљу постизања родне избалансираности како у погледу састава тако и у погледу поверених ресора.

С искреним уважавањем,

**ПОВЕРЕНИЦА ЗА ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ**
Бранкица Јанковић

² Пекиншка декларација и платформа за деловање

³ Доступно на: <https://serbia.un.org/en/226414-17th-issue-gender-brief-serbia>

⁴ Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, бр. 22/09 и 52/21), члан 48 и члан 33

⁵ Доступно на: <https://ravnopravnost.gov.rs/izvestaji/>

⁶ Доступно на: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.osce.org/files/f/documents/1/3/563505.pdf>

⁷ Закон о родној равноправности, „Службени гласник РС”, број 52/21

